

PRO Actiunea Catolica Romana

Roma - Anul XI

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Julie 1966 - N. 120

IONITA ASAN

Un precursor al unitatii romanesti

Reproducem, din revista "Buna Vestire" (Oct. 1965-Martie 1966), un foarte interesant articol în care monsiere Aloisie Tăutu, parohul bisericii române din Roma, ilustrează raporturile lui Ioniță Asan, una din personalitățile cele mai strălucite ale trecutului românesc, cu Scaunul Apostolic al Romei.

Autorul începe prin a căuta să dea o explicație atitudinii unora din istoricii români (Xenopol, Iorga, Bănescu, Giurescu), care « au voit să restrângă numai la peninsula balcanică rolul fraților Asan, întemeietorii celui de al doilea imperiu bulgaro-valah după răscoala de la 1185 împotriva împăratului bizantin Isaac Anghelos, « când ei, și mai ales Ioniță, au jucat un rol european, în mijlocul evenimentelor din vremea lor ».

Ioniță Asan primul unificator al Romanilor într'un singur Stat.

Isovoarele literare și săpăturile arheologice mai recente documentează « extinderea primului imperiu bulgaro-valah și la stânga Dunării ». Cât privește « imperiul întemeiat de frații Petru și Asan la 1185 și lărgit de strălucitul lor frate Ioniță, avem indicii acceptabile atât la istoricii timpului, greci și franci, cât și în corespondența papilor Inocențiu III-lea (1198-1216) și Honoriu III-lea (1216-1227) și a altor papi de mai târziu — scrie Mons. Tăutu.

Într-o lungă notă autorul articolului amintește « măturile » istoricului bizantin Niceta Choniates, care descrie chiar luptele lui Isaac Anghelos cu frații Asan, și pe acelea ale cronicarilor timpului, Villehardouin și Robert de Clari, « care au participat la luptele lui Ioniță cu Baldwin, primul împărat latin al Constantinopolului.

Amândoi acești cronicari îl definesc pe Ioniță « rege al Valahilor și al Bulgarilor »; al Bulgarilor din dreapta Dunării și al Valahilor din stânga ei, care atunci « erau supuși, într-o formă nu de tot clară, stăpânirii Cumanilor, cu care Ioniță era prieten și le comanda ».

De asemenea, din corespondența papală, mai ales a lui Inocențiu III și al lui Honoriu III, rezultă clar că imperiul lui Ioniță « era un imperiu dublu, o uniune personală a regiunii Valahilor cu aceea a Bulgarilor ».

De nenumărate ori, în corespondența aceasta, Ioniță se auto-definește « domnul Bulgarilor și al Valahilor », așa cum imperiul lui este numit « al Valahilor și al Bulgarilor », mitropolitul lui « primat al Bulgarilor și al Valahilor », Biserica imperiului său « a Bulgarilor și a Valahilor ».

Într-una din scrisorile Papii Inocențiu III către Ioniță, Pontiful roman subliniază descendența romană a acestuia și chiar a poporului său ». Aceste aprecieri — scrie autorul articolului — « nu se puteau referi la Bulgari și nici numai la Valahii din stânga Dunării, din Oltenia, Valahia (Tara Românească de mai târziu) Banatul Severin, care se extindea și la cel Timișorean, Hunedoara și poate și regiunea Făgărașului, cu ducatele care după năvălirea Tătarilor, la 1247, subt Bela IV, vin la iveală, dar care cu siguranță existau înainte, depinzătoare de imperiul lui Ioniță: acela al lui Seneslau, Tihomir, Bărbat, Lytuoi și alții, din care, unite de Lytuoi, Basarab a format primul principat românesc independent, după înfrângerea lui Carol Robert la Posada în 1330 ».

În ambiția sa de a deveni împă-

rat, Ioniță avea sub jurisdicția sa și alți principii sau duci și chiar un « rege », cum rezultă dintr-o scrisoare a sa și dintr-o alta a mitropolitului său primat, Vasile, către papa. « Nu încapă îndoială, deci, că Ioniță Asan stăpânea și peste o parte a Valahilor din stânga Dunării, fiind așadar primul unificator al Românilor din diferite provincii într'un singur Stat, cu patru sute de ani înaintea lui Mihai Viteazul ».

Originea fraților Asănești

După unii autori bulgari (Zlătar-ski, Nicolaiev, Mutafiev, Duicev) frații Asan n'ar fi fost de origine valahă, ci bulgară, sau cel mult din mamă valahă (Nikolaev). Autorul articolului relevă falsul de care se fac vinovați istoricii aceștia atunci când afirmă că după unii autori din veacurile XII și XIII erau numiți cu numele de Vlahi Bulgarii din Estul Bulgariei, iar cu acela de Bulgari cei din Vestul ei.

Împotriva acestei «nerușinate mistificări» s'a ridicat istoricul american Robert Wolff-Lee, care, ca toți istoricii timpului și ca documentele papale, afirmă că frații Asan (Petru, Asan și Ioniță) precum și rudele și colaboratorii lor, Ivancu (asasinul lui Asan) și Chryssos (Crispu), erau valahi și vorbeau limba valahă. Acelas Wolff-Lee subliniază că autorii bizantini și francezi fac deosebire netă între Valahi și Bulgari, numindu-i Valahi când e vorba de Valahi și Bulgari când e vorba de Bulgari. Villehardouin, Robert de Clari, Amsbert, cronicarul austriac, afirmă unanim și fără echivoc că Petru, Asan și Ioniță erau Valahi. De asemenea Niceta Choniates spune clar că Petru, Asan și Ioniță erau din acel neam care locuia prin munții Hemus, cunoscut la început cu numele de Mysi (Moesi) iar apoi de Valahi.

Un argument în favoarea acestei teze e, după Mons. Tăutu, tactica de război în totul identică atât pentru valahii din dreapta cât și pentru cei din stânga Dunării.

Devotamentul fraților Asan, și mai ales al lui Ioniță, față de papalitate

Pentru a echilibra finanțele Statului sdruncinate de nesăbuitele cheltuieli făcute cu ocazia nunții sale cu Margareta, fiica regelui Ungariei Bela III, împăratul Isaac Anghelos încarcă cu biruri oneroase pe țărani și ciobanii din regiunea Hemusului (munții Balcani), locuită în bună parte de Valahi și Bulgari. Petru și Asan, într-o convorbire avută cu împăratul la Kypsellos, încearcă să-i atragă atenția asupra situației grele a locuitorilor din Hemus. Tonul adoptat de Asan, socotit insolent, face ca acesta să fie palmuit în fața împăratului. Ofensați și umiliți, cei doi frați se întorc acasă, unde răscoală pe Valahii și Bulgarii regiunii, cerând ajutoare și fraților și aliaților lor din stânga Dunării, Valahii și Cumani. În scurt timp răscoala ia proporții atât de serioase încât însuși împăratul ia conducerea armatelor pentru a-i zdrobi pe răsvrâțiți. Luptele durează nouă ani, cu rezultate alternate. Când le mergea rău, Petru și Asan treceau Dunărea și se întorceau cu întăriri de la « Sciți » și de la Cumani.

După o pace provizorie cu împăratul, Ioniță, care fusese dat ostăteac la Curtea din Bizanț, fuge de acolo și preia conducerea noului Stat întemeiat de frații săi Petru și Asan (între timp asasinat de cumnatul său Ivancu). Lupta reîncepe cu îndoită înverșunare, condusă de Ioniță care era ajutat de aceiași Cumani și « Sciți » (Valahi) din stânga Dunării, și care se găsea între două focuri: Bizantinii la Sud, și regele Ungariei la Nord-Vest.

Ioniță caută atunci să-și asigure bunăvoința celui mai puternic suveran spiritual și politic al lumii, a Papii de la Roma, propunându-i acestuia unirea cu Biserica Romei. Înainte de el frații săi încercaseră să ia legătură cu Papa, fără însă să reușească.

O lungă corespondență începe între papa și Ioniță. Din prima scrisoare adresata de Inocențiu III « nobilului bărbat Ioanițiu » (Decembrie 1199) rezultă clar că papa era informat de dorința lui Ioniță de a intra în legătură de supunere și devotament cu Sfântul Scaun.

Scrisorile ce au urmat cuprind multe atestări de sinceră colaborare și supunere a lui Ioniță, a Bisericii sale și a întregului său imperiu, a principilor și popoarelor sale față de Biserica Romei și de Capul ei, recunoscut de ei urmaș al « Verhovnicului Apostolilor » și Cap al tuturor credincioșilor creștini.

Ioniță obține de la papa să fie recunoscut și încoronat rege peste « țările » ce le stăpânea, cum și o largă autonomie pentru Biserica regatului său.

Mitropolitul-primat al bulgaro-valahilor era egalat în grad cu patriarhii latini, cum citim într-o scrisoare adresată de papa lui Ioniță și mitropolitului-primat Vasile.

Raporturile lui Ioniță cu papalitatea se turbură în 1204, când după ocuparea Constantinopolului de către armatele cruciatei a patra, conduse de Baldwin al Flandrei, de Bonifaciu de Montferat și de dogele Veneției Enrico Dandolo, au fost puse bazele așa numitului imperiu latin al Constantinopolului (Aprilie 1204). Ioniță face imediat propuneri de pace și prietenie latinilor de la Constantinopol: Aceștia însă, încrezuți de victoria lor asupra bizantinilor, răspund cu ocară ofertei lui Ioniță, amenințându-l că-l vor scoate din țara lui, care după ei trebuia să aparțină imperiului latin, ca succesor, prin cucerire, al imperiului greco-bizantin.

Conflictul era acum inevitabil și ocazia o dau grecii, cerând ajutor lui Ioniță, după ce se răsculaseră împotriva latinilor care le schimbaseră toată rânduiala civilă și bisericească. In (urmare în pag. 2)

Un acord între Vatican și Iugoslavia

La distanță de 14 ani de la ruperea raporturilor diplomatice dintre Vatican și Iugoslavia a fost iscălit de curând un acord pentru reluarea unor legături « semi-oficiale » între cele două State.

Acordul actual, care a fost precedat de o intensă activitate diplomatică și de tratative începute în 1964, nu e un concordat, nu restabilește contacte diplomatice normale între cele două părți și nici nu recunoaște un « modus vivendi » definitiv, de oarece, prin Constituția sa, Statul iugoslav nu poate acorda unei confesiuni religioase privilegii și poziții juridice speciale.

Documentul iscălit acum la Belgrad de Monsiior Agostino Casaroli, subsecretar de Stat al Congregației Afacerilor Extraordinare pentru Vatican — și de președintele comisiei federale pentru chestiunile religioase, Milutin Moraca, — pentru guvernul iugoslav — e o simplă « înțelegere » care, pe baza unor norme speciale, precizează câteva « atitudini fundamentale » privitor la diferite activități ale Bisericii catolice și ale Republicii socialiste federale iugoslave.

La ceremonia iscălită importantului document au asistat și subsecretarul de Stat vice-președinte al Comisiei pentru afaceri culturale, Petar Ivecevic (care a condus tratativele din partea guvernului iugoslav), Secretarul de Stat adjunct la Externe, Dimce Belovski, și Monsiior Luigi Bongiorno, consilier al Nunțiaturii Apostolice.

Protocolul precizează poziția celor două părți contractante referitor la problemele care au făcut obiectul convorbirilor dintre Vatican și guvernul iugoslav în ultimii doi ani. Din partea Statului iugoslav documentul subliniază — pe baza principiilor garantate de Constituție — legile care asigură libertatea de conștiință, libertatea de cult, despărțirea Bisericii de Stat, egalitatea drepturilor tuturor comunităților religioase, egalitatea în drepturi și datorii a cetățenilor, libertatea de a întemeia comunități religioase și recunoașterea personalității juridice a acestor comunități.

În cadrul acestor principii guvernul iugoslav garantează Bisericii catolice din Iugoslavia libera exerci-

tare a activităților religioase și de cult.

Pe baza indicațiilor Sfântului Scaun Guvernul iugoslav se declară dispus să examineze cazurile de violare a legilor care asigură tuturor cetățenilor libertatea de conștiință și de religie.

Guvernul iugoslav recunoaște de asemenea competența Sfântului Scaun în exercitarea propriei jurisdicții asupra bisericilor catolice din Iugoslavia, în chestiunile spirituale și cu caracter bisericesc și religios, cu excepția celor care cad sub controlul regulamentului intern al Republicii socialiste federale iugoslave.

În cel privește, Sfântul Scaun, fără să renunțe la revendicările prezentate în fața de tratative în legătură cu normalizarea definitivă a raporturilor dintre Biserica romană catolică și Iugoslavia, « ia act » de delarațiile conținute în partea rezervată Iugoslaviei a protocolului.

În expunerea pozițiilor sale de principiu, Sfântul Scaun confirmă că activitatea preoților catolici în exercitarea misiunii lor sacerdotale « trebuie să se desfășoare în limitele unor interese strict religioase și bisericești, și ca atare orice abuz de funcții în scopuri cu caracter politic sunt interzise ».

Vaticanul se declară dispus să examineze « eventualele cazuri de abuzuri de felul acesta semnalate de guvernul iugoslav. În conformitate cu principiile moralei catolice Sfântul Scaun își rezervă dreptul de a desaproba și condamna orice acțiune de terorism și orice formă de violență politică, indiferent de cine ar fi comise ».

În cazul când guvernul iugoslav ar face răspunzătorii preoților catolici de a fi participat la asemenea acțiuni, și ar socoti necesar să semnaleze Sfântului Scaun cazurile de felul acesta, Sfântul Scaun — afirmă documentul — e « dispus să ia în considerație aceste eventuale semnalări pentru a le aplica măsurile prevăzute de dreptul canonic ».

Ultima parte a documentului e dedicată schimbului de reprezentanți între cele două părți contractante. Pentru a înlesni ulterioare contacte și consultări reciproce, guvernul iugoslav se declară « dispus să facă po- (urmare în pag. 2)

Biserică fortificată în Transilvania

Ionita Asan

(continuare din pag. 1)

fruntea unei puternice armate de Valahi, Bulgari și Cumani Ioniță îi înfrânge pe latini, făcându-l prizonier pe însuși împăratul Baldwin, care este dus în triumf la Târnova, unde este lăsat să moară de foame și, abia mort, e tăiat în bucăți și aruncat fiarelor într-o prăpastie.

În 1204 Cardinalul-Legat Leon al Sfintei Cruci îl încoronază pe Ioniță rege (și nu « împărat », cum cerea el), cu unirea regatului sau cu Roma și cu instalarea unui mitropolit-primat la Târnova (Ioniță ceruse patriarh) și a doi mitropoliți. Primarele ale de episcopi primea paliul de la papă; la rândul său el impunea celor doi mitropoliți paliul primit tot de la Papă. Primatul avea drepturi largi de numiri de episcopi, de transferări, de înființări de eparhii, etc. El ungea și încorona pe rege. Era o unire în toată regula cu Biserica Romei (probabil în ritual bizantino-slav) și țara lui Ioniță se afla sub protecția Pontifului roman.

Ambiția nemăsurată a lui Ioniță, care visa să ajungă el împărat la Constantinopol, și pofta de cucerire a latinilor, care sperau să recucerească părțile fostului imperiu bizantin încorporate de Ioniță în imperiul valaho-bulgar, au dus la o încordare a

raporturilor dintre Ioniță și Sfântul Scaun.

Asasinarea mișlească a lui Ioniță de către un conațional al său în tabără pune capăt acestei tensiuni fără soluție. Unirea bisericească realizată de Ioniță mai durează și sub urmașii săi, Voula și Ioan Asan; dar la 1234 se rupe din cauze politice (opozitia făcută de baronii italieni, sfătuiți de bătrânul papă Grigore IX, la căsătoria regelui Baldwin II cu fiica lui Ioan Asan, Elena). Ioan Asan, supărat foc de acest afront, încheie o alianță cu Ioan Vatatzes, continuatorul imperiului bizantin la Nicea, care împreună cu patriarhul său confirmă — la 1234 — regatului lui Ioan Asan aceiași autonomie bisericească, cu primat, pe care Ioniță o obținuse de la papa Inocențiu III. Biserica Bulgarilor și a Valahilor a revenit astfel la aceiași orbită bulgaro-bizantină în care se mișca înainte de unirea realizată sub Ioniță Asan.

« Oricât ar fi fost condus marele Valah de ambiții și interese politice căutând unirea cu Roma, — serie Mons. Tautu — nu se poate tagadui că devotamentul și supunerea sa față de Scaunul Apostolic au fost sincere și statornice. Greșeli omenești și interese politice contrastante au făcut ca ele să rămână fără succes durabil. Cum se întâmplă adesea în conflictul între diferitele interese omenești ».

Vatican - Iugoslavia

(continuare din pag. 1)

sibilă sederea la Belgrad a Delegatului Apostolic care, cu timpul, să desfășoare funcția de Trimis special al Vaticanului pe lângă guvernul iugoslav, rezervându-și dreptul de a numi un reprezentant propriu pe lângă Sfântul Scaun, la Roma.

Sfântul Scaun se declară dispus să primească un reprezentant al guvernului iugoslav și să desemneze un propriu delegat Apostolic la Belgrad. Acești reprezentanți — precizează documentul — se vor bucura de toate privilegiile și imunitățile prevăzute pentru reprezentanții diplomației.

Comentând evenimentul, oficiosul Vaticanului « L'Osservatore Romano », afirmă că actualul acord « reprezintă un important punct de ajungere în evoluția a unei situații care, după perioada de criză a raporturilor Bisericii catolice cu autoritățile comuniste de Stat, prea recentă ca să mai fie necesară o recapitulare a ei, s'a îndreptat încetul cu încetul spre căutarea unor formule juridice mai răspunzătoare exigențelor vieții religioase a Tării ».

Comentatorul subliniază apoi importanța premizelor de dezvoltare viitoare puse de acest protocol și precizează că dacă o rezolvare completă a tuturor problemelor nu e încă posibilă, s'a ajuns cel puțin la o definire a raporturilor dintre Biserica Romană catolică și Republica socialistă federală iugoslavă.

Cele două părți în cauză și-au dat seamă că primul pas necesar pentru a se putea asigura inițiativa o bază solidă, era discutarea amănunțită a problemelor de fond referitoare la aceste raporturi multiple și deseori complicate ».

Comentarul Vaticanului adaugă apoi că, în conformitate cu acordurile actuale, « trimiși » celor două părți contractante sunt considerați reprezentanți oficioși; misiunea lor va fi însă garantată de normele Convenției internaționale de la Viena din 18 Aprilie 1961, prin care se asigură imunitatea persoanelor și a funcțiilor agenților diplomației cum și a respectivelor localuri unde aceștia își desfășoară misiunea », și încheie:

« Sfântul Scaun e convins de posibilitatea de a se înfrunta, cu rezultate pozitive, chiar cele mai serioase greutăți obiective, dacă voința reciprocă de a aplană în mod constinț divergențele va fi întovărășită de seriozitate în examinarea chestiunilor care despart, de tenacitatea căutării unor soluții de înțelegere, de recunoașterea limitelor posibilităților actuale, de încrederea în posibilitățile viitoare.

Cu această convingere și cu această încredere, Sfântul Scaun se pregătește să inaugureze această nouă fază a raporturilor sale cu Statul iugoslav, în scopul unic de a servi binele Bisericii și al credincioșilor în Iugoslavia, cauza păcii și a colaborării între popoare ».

Noi orizonturi in Actiunea Catolica

Cu o intrunire plenară solemnă și o audiență la Papă s'au încheiat lucrările Congresului delegaților episcopali și al asistenților eclesiastici ai organizației Acțiunea Catolică italiană.

În discursul adresat celor două mii de participanți la Congres Sfântul Părinte a subliniat noul rol al acestei organizații laice de apostolat, văzut prin prisma dispozițiilor Conciliului Vatican II de la care Acțiunea Catolică italiană a primit « mai curând o confirmare decât o reformă », intrucât « ea a avut înțelepciunea de a se asimila și modela în conformitate cu dezvoltările vieții Bisericii și cu experiențele timpului nostru recunoscute și secundate de Conciliu prin dispozițiile și normele sale referitoare la poziția laicilor în Biserică, și prin funcția apostolică confirmată organizațiilor laice ».

După ce a citat câteva din documentele Conciliului, privitoare la misiunea laicilor în Biserică, Sfântul Părinte a ținut să precizeze limitele « libertății de acțiune », individuală și de grup, a acestor laici pe care Conciliul i-a considerat maturi pentru o acțiune isvorâtă din inițiativa personală, și rolul actual al asistenților eclesiastici, care e în primul rând acela de a forma cadrele organizației, mai ales pe planul doctrinei Bisericii, al vieții sacramentale și al inițierii la o viață supranaturală, care trebuie să rămână punctele fundamentale și de reper ale acțiunii organizațiilor laice.

O altă însușire importantă a asistenților eclesiastici e aceea de a veghea ca « linia » Bisericii să fie respectată atât pe planul ideilor cât și al activităților. « Noi nu trebuie să permitem — a spus Papa — ca cei mai buni dintre fiii noștri să iasă din drumul cel bun și ca acțiunea lor să devină mai curând un motiv de desamăgire, de preocupare și de neplăceri pentru Episcopii lor, decât de ajutor ».

Asistenților eclesiastici le revine apoi sarcina de a păstra contactul între catolicii organizați și autoritatea bisericească, atât a episcopilor cât și a parohilor, și de a face iubită și acceptată de către laici autoritatea Bisericii « pentru tutelarea unității și a bunei stări a poporului lui Dumnezeu ».

Iată deci — a încheiat Sfântul Părinte — că Vaticanul II nu v'a pus pe o linie moartă, cât privește intervenția voastră în activitățile laicului catolic organizat, ci dimpotrivă face apel la « arta voastră păstoraască », la « meritele și munca voastră ».

Concluzia care se poate trage din aceste trei zile de studiu centrate pe raporturile organizațiilor laice cu conducerea bisericească, este că din acest congres Acțiunea Catolică iese cu o nouă conștiință nu numai teoretică, ci concretă, a misiunii apostolice a laicului privită în lumina Conciliului Vatican II.

Dacă de o « revizuire » a poziții-

lor și de o « innoire » se poate vorbi, acestea se vor avea exclusiv în sensul unei « aprofundări doctrinare și practice ». Acțiunea Catolică trebuie să fie « conciliară, istorică și concretă », a spus Monsinior Costă în cuvântarea finală în care a recapitulat temele și problemele puse pe tapet de acest Congres și rezultatele la care s'a ajuns.

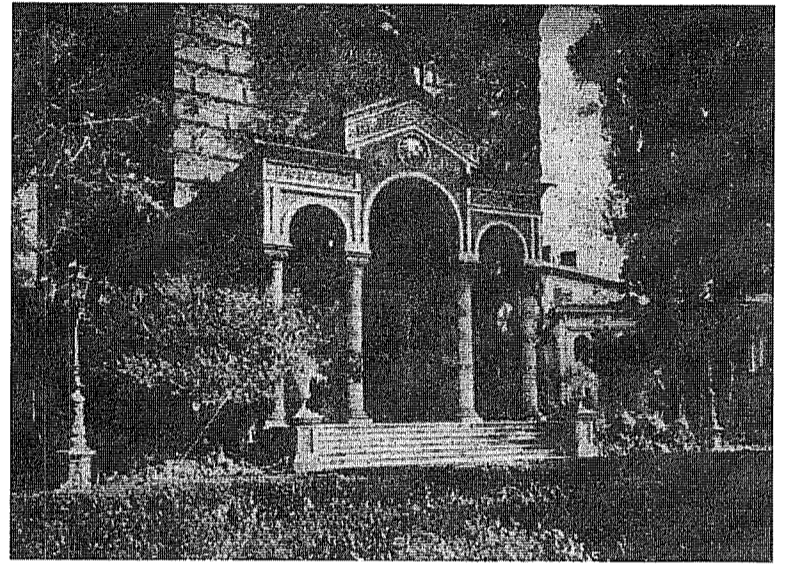
Si aceste trei adjective exprimă necesitatea de a nu se picarde din vedere învățătura Conciliului și de a o confrunța permanent, printr'o acțiune concretă, cu exigențele istorice.

Congresul a insistat asupra necesității de a se adopta formula unei « pluralități de asociații », în ce pri-

vește organizarea acțiunii laice a tineretului, cu excluderea vechii formule după care Acțiunea Catolică deținea monopolul conducerii laicului în Italia.

De asemeni a fost relevată importanța unei acțiuni unitare la nivel universitar, care să asigure vieții de ceașezane « o comuniune de credință, de doctrină și de acțiune misionară ».

Privitor la raporturile laicului cu episcopii, Mons. Costa a atras atenția că autonomia e totdeauna parțială, iar nu totală; lecția de libertate pe care a dat-o Conciliul « trebuie legată cu lecția iubirii și a comuniunii spirituale » pe care Biserica creștină a dat-o totdeauna societății omenești.

Bucuresti: Biserica Stavropoleos

Anuarul Pontifical si Indexul Cartilor interzise

Ediția 1966 a Anuarului Pontifical nu menționează, ca precedentele ediții, secția specială a « Cartilor interzise ».

Așa numitul « Index Librorum Prohibitorum » nu va mai apărea; ultima sa ediție rămâne aceea din 1948, publicată din ordinul lui Pius XII.

Indexul acesta nu mai răspundea de altfel scopurilor sale-a declarat Cardinalul Alfredo Ottaviani — de oarece majoritatea cărților interzise de cenzura bisericească aparțineau vechilor trecut și ca atare erau puțin cunoscute și citite, și și atunci numai de specialiști.

Ținând seamă de exigențele culturale moderne, Conciliul Vatican II a modificat normele așazisei « Congregații a-Indexului », creiată de o comisie specială de Optsprezece episcopi numită în ședința din 26 Februarie 1962 de Conciliul de la Trento.

Una din ultimele ediții ale Indexului riguros « în linie » cu dispozițiile vechiului Canon, e aceea din 1938, prezentată lui Pius XI tocmai de Alfredo Ottaviani, atunci monsinior asesor al Congregației Sfântului Oficiu. În ediția aceasta erau enumerate douăsprezece categorii de cărți susceptibile de interdicție: edițiile Sfintei Scripturi publicate de acatolici; cărțile care favorizează și răspândesc eresia și schisma, sau care încearcă să mineze într'un fel oarecare însăși temelia religiei; cărțile în mod deliberat contrarii religiei și bunelor moravuri; cărțile autorilor acatolici care tratează « ex professo » probleme religioase, cu excepția acelor care nu conțin elemente împotriva credinței catolice; cărțile care povestesc noi apariții, revelații, viziuni, profeții și minuni, sau care încearcă să introducă noi culturi (imagini sacre, sanctuare, etc.) dacă au fost editate fără să se țină seamă de dispozițiile canonice; cărțile care combat sau batjocoresc dogmele catolice, care apără erori condamnate de Sfântul Scaun sau determină renunțări la cultul catolic, sau turbură disciplina eclesiastică, sau care ofensează ierarhia bisericească, condiția preoțească și călugărească; cărțile care recomandă sau propagă orice fel de superstiții, de farmece, magie, spiritism etc.; cărțile care susțin moralitatea duelului, a sinuciderii, a divorțului, sau care, vor-

bind despre sectele masonice sau despre alte societăți de felul acesta, susțin că ele ar fi utile Bisericii și societății; cărțile care « ex professo » tratează, descriu sau învață lucruri lascive sau obscene; edițiile cărților liturgice care nu concordă cu cele autentice; cărțile care răspândesc indulgențe apocrife sau proscrise și imagini sacre străine de spiritul și de decretul Bisericii.

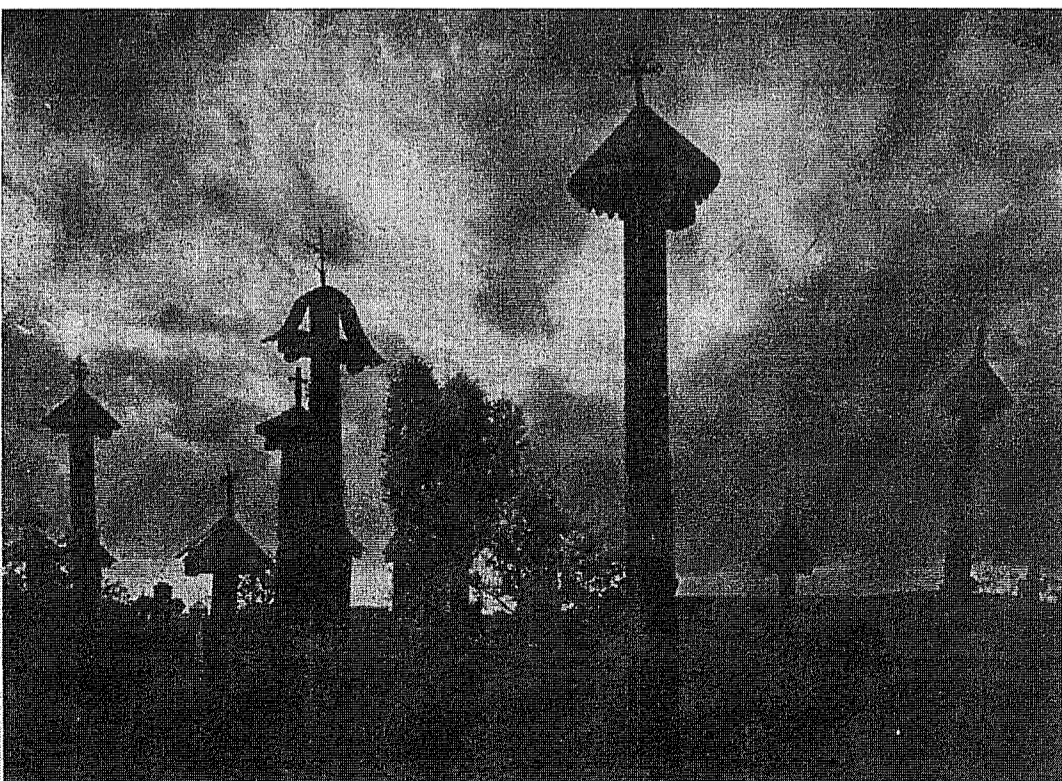
Prima redactare a catalogului a fost făcută în timpul pontificatului lui Paul IV. Norme asupra condamnării cărților au fost emanate de Benedict XIV și de Leon XIII, care a adecuat indexul necesităților vieții moderne, dar adevărata reforma a sa s'a avut în vremea lui Benedict XV.

Prin constituția « Sapienti consilio », Pius X extindea puterea Congregației Indexului și la autorii cărților censurate, cu dreptul de a pedepsi sever pe toți cei care ar fi refuzat să elimine erorile denunțate.

În 1917 Benedict XV suspendă Decretul și toate atribuțiile Congregației Indexului sunt trecute Congregației Sfântului Oficiu.

Deși astăzi nu se mai vorbește de « condamnare », ci de o simplă « prudență creștină » în selecționarea cărților, există totuși o categorie de cărți inconciliabile cu doctrina catolică și care sunt condamnate « ipso iure ». Printre ele sunt cărțile comuniste, pentru care reînnoita Congregație (Doctrina credinței) exclude mai totdeauna autorizația de lectură. Faimosul Canon 1399, care enumără categoriile de cărți interzise, e încă în vigoare și va rămâne atâta timp cât nu va fi efectuată reforma acestui Canon, sau nu va fi revăzută legislația canonică « de censura librorum ».

Suprimarea Indexului Cărților Interzise impune catolicilor — pe plan moral și critic — o mai mare răspundere în alegerea cărților și mai multă « prudență » în evaluarea calitativă și morală a materialului de lectură. Faptul că Sfântul Scaun a lăsat acum credincioșilor catolici facultatea de a deosebi produsele modei, dăunătoare spiritului, de adevăratele valori ale artei, renunțând la controlul direct în acest domeniu, constituie fără îndoială o mare dovadă de încredere a Bisericii față de fiii săi.

Troite